

УДК 377:37.091.3:004:37.014.5

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2026-1-229-241>

INNOVATIVE APPROACHES AND MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE MODERNIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Taras PASKA,

Doctor of Philosophy, Assistant at the
Department of the Bohdan Stuparyk of
Pedagogy and Educational
Management,
Vasyl Stefanyk Carpathian National
University
57, Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine

Тарас ПАСКА,

доктор філософії, асистент
кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту імені
Богдана Ступарика,
Карпатський національний
університет
імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
м. Івано-Франківськ, 76018, Україна

taras.paska@cnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-4579-388X>

ABSTRACT

The article provides a comprehensive analysis of innovative approaches and modern educational technologies as a strategic resource for modernizing the educational process in vocational education institutions in Ukraine. The relevance of the study is justified in the context of military challenges, the digitalization of the economy, and the growing demands of the labor market for quality vocational training.

The purpose of the article is to provide a comprehensive theoretical and methodological justification of the essence of innovative approaches and modern educational technologies in the context of modernizing the educational process in vocational education institutions, as well as to determine their impact on improving the quality of vocational training for students. The methodological basis of the study consists of systemic, competency-based, activity-based, and personality-oriented approaches; methods of analysis, synthesis, generalization, interpretation of scientific sources and regulatory and legal documents, as well as generalization of the results of practical activities of the educational institution were used.

The article reveals the peculiarities of implementing competency-oriented, dual, integrative, and STEM-oriented approaches; analyzes the use of digital, project-based, problem-based, and interactive learning technologies. Based on the experience of modernizing the educational process at Higher Vocational School No. 21 in Ivano-Frankivsk, it highlights the introduction of digital simulators of production equipment, the organization of practice-oriented master classes, the activities of the Career Center,

the implementation of project initiatives, and the integration of professional and soft skills in the training of students.

The scientific novelty of the study lies in combining the theoretical justification of innovative approaches with a systematic analysis of their implementation in a specific vocational education institution, which allows modernization to be viewed as a holistic process of integrating competency-based, digital, and practice-oriented components of training. It has been proven that the introduction of innovative approaches and modern educational technologies contributes to improving the quality of vocational training, developing professional mobility, digital literacy, and the competitiveness of future specialists.

Key words: *vocational education, modern educational technologies, modernization of the educational process, innovative approaches, digital technologies, digitization of education, vocational education institutions, professional competence.*

Вступ. Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими військовими викликами, цифровізацією економіки, інтеграцією до європейського освітнього простору та стрімкою зміною вимог ринку праці. У таких умовах заклади професійної освіти покликані забезпечити підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних оперативно адаптуватися до технологічних змін, працювати в умовах невизначеності та постійного оновлення знань. Водночас освітній процес у багатьох закладах професійної освіти все ще зберігає ознаки традиційної знанневої моделі навчання, що не повною мірою відповідає потребам цифрової економіки та сучасного виробництва. Наявна суперечність між суспільним запитом на мобільного, компетентного, технологічно грамотного фахівця та недостатнім рівнем впровадження інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій актуалізує необхідність системної модернізації освітнього процесу.

Актуальність дослідження посилюється тим, що модернізація професійної освіти сьогодні розглядається не лише як оновлення змісту навчання, а як комплексна трансформація педагогічних підходів, організаційних моделей та цифрового освітнього середовища. У стратегічних документах, зокрема розроблених за участі Міністерство освіти і науки України, наголошується на необхідності впровадження компетентнісного підходу, розвитку дуальної форми здобуття освіти, цифровізації освітнього процесу та посилення партнерства з роботодавцями. Проте впровадження інновацій часто має фрагментарний характер і не забезпечує системного підвищення якості підготовки здобувачів освіти. У цьому контексті особливої ваги набуває наукове осмислення інноваційних підходів та сучасних освітніх технологій як стратегічного ресурсу модернізації освітнього процесу в закладах професійної освіти, що сприятиме формуванню професійних і ключових компетентностей, підвищенню мотивації здобувачів освіти та їхній успішній професійній самореалізації.

Аналіз наукових джерел свідчить, що проблема впровадження інноваційних підходів та сучасних освітніх технологій у закладах професійної освіти перебуває в центрі уваги вітчизняних дослідників. Теоретико-методологічні засади використання сучасних освітніх технологій як засобу підвищення якості професійної підготовки розробляли О. Аніщенко, А. Геревенко, О. Виноград, С. Кутова, М. Михайліченко, І. Островська-Бугайчук, Г. Паньків, Л. Прокопів, Я. Рудик, Т. Самусь, І. Федькова, Е. Федорчук, М. Чепіль, Н. Яковець, О. Янкович та ін., які наголошують на необхідності інтеграції педагогічних, соціально-виховних та інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення індивідуалізації навчання і розвитку професійних компетентностей.

Концептуальні засади інновацій в освіті висвітлено у працях І. Дичківської, І. Зайченка, О. Загіки, Н. Маланюк, О. Надточій, І. Сілаєвої, І. Шоробури, С. Шевчука та ін. Питання формування інноваційної компетентності педагогів та створення інноваційного освітнього середовища розкрито у дослідженнях І. Гамерської, Ю. Денисяк, Ю. Лук'яненко, Я. Безуглої, Л. Хрящевської, Т. Пантюк, М. Пантюка та ін. Узагальнення наукових позицій засвідчує міждисциплінарний характер проблеми та її зв'язок із трансформаційними процесами у сфері виробництва й ринку праці. Водночас аналіз публікацій дає підстави констатувати, що попри ґрунтовне теоретичне опрацювання окремих аспектів інноваційності, недостатньо висвітленими залишаються питання системної інтеграції інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій саме в умовах закладів професійної освіти з урахуванням регіональних потреб та виробничої специфіки.

Мета статті полягає у комплексному теоретико-методологічному обґрунтуванні сутності інноваційних підходів та сучасних освітніх технологій у контексті модернізації освітнього процесу в закладах професійної освіти, а також у визначенні їхнього впливу на підвищення якості професійної підготовки здобувачів освіти.

Методи та методики дослідження. Методологічну основу дослідження становить системний, компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи, що забезпечили комплексний аналіз процесу модернізації освітнього процесу в закладах професійної освіти. Для досягнення поставленої мети було використано сукупність взаємопов'язаних теоретичних і емпіричних методів. До теоретичних методів належали аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація та інтерпретація наукових джерел із педагогіки, теорії професійної освіти, освітнього менеджменту, а також нормативно-правових актів, зокрема законів України у сфері освіти. Емпіричну базу дослідження становив аналіз та узагальнення практичного досвіду впровадження інноваційних підходів у діяльності закладів професійної освіти. Використано методи педагогічного спостереження, аналізу освітньої документації, опису й порівняння

результатів реалізації освітніх проєктів і заходів, а також елементи якісного аналізу результатів освітньої діяльності.

Результати та дискусії. Модернізація освітнього процесу в закладах професійної освіти на сучасному етапі розглядається як системна відповідь на трансформаційні виклики соціально-економічного, технологічного та культурного розвитку суспільства. В умовах прискорення цифровізації, зміни структури ринку праці та підвищення вимог роботодавців до практичної підготовленості випускників, актуалізується потреба в оновленні підходів до організації освітнього процесу, його змістового наповнення, технологічного забезпечення та методичного супроводу. Саме тому інноваційні підходи та сучасні освітні технології стають ключовими інструментами підвищення якості професійної підготовки, формування компетентностей, необхідних для професійної самореалізації здобувачів освіти впродовж життя.

Нормативно-правове підґрунтя модернізації освітнього процесу визначено у Законі України «Про професійну освіту» (2025), відповідно до якого сфера професійної освіти спрямована на «формування та розвиток компетентностей особистості, необхідних для її самореалізації впродовж життя, виховання відповідальних громадян і спеціалістів, які спрямовують свою діяльність на задоволення найкращих інтересів людей і суспільства, зокрема шляхом якісного та сумлінного виконання робіт, надання послуг чи вироблення товарів, здійснення іншої професійної діяльності» [8]. Така інтерпретація мети професійної освіти акцентує увагу на компетентнісному вимірі підготовки майбутнього фахівця та потребує відповідного оновлення методологічних і технологічних засад організації освітнього процесу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017) освітній процес визначається як «система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей» [7]. У поданому визначенні підкреслюється цілісність, системність та компетентнісна спрямованість освітньої діяльності, що безпосередньо корелює з необхідністю впровадження інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій як інструментів забезпечення результативності освітнього процесу.

Модернізація освітнього процесу в закладах професійної освіти має здійснюватися через впровадження цілісної системи інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій, які забезпечують ефективне поєднання теоретичної підготовки, практичної діяльності та формування соціально значущих компетентностей. Такий підхід потребує насамперед уточнення змісту ключових понять, які формують теоретико-методологічну основу дослідження, зокрема категорій «інновація», «інноваційне навчання», «інноваційні підходи» та «інноваційна освітня технологія».

Науковець І. Зайченко трактує поняття «інновація» як «створення та впровадження різноманітних нововведень, які породжують значні зміни в освіті та інших галузях» [4, с. 532]. Важливо підкреслити, що у професійній освіті інновація не зводиться виключно до використання цифрових засобів або оновлення навчальних матеріалів, а розглядається як комплексна зміна змісту, методів, організаційних форм і технологій освітнього процесу, спрямована на підвищення його результативності.

З огляду на сутність інноваційних змін важливим є трактування поняття «інноваційне навчання». Дослідниця І. Дичківська трактує це поняття як зорієнтовану на динамічні зміни в навколишньому світі навчальну та освітню діяльність, яка «ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості» [2, с. 9]. Зазначене визначення дозволяє розглядати інноваційність як характеристику освітнього процесу, що забезпечує формування здатності майбутніх фахівців діяти в умовах невизначеності, технологічних змін і професійної мобільності.

У науковому дискурсі інноваційні зміни в освіті часто розглядаються через категорію «інноваційні підходи». Дослідниця О. Надточій визначає це поняття як «процес і результат такої навчальної та освітньої діяльності, яка заохочує введення інноваційних змін в існуючу культуру та соціальне середовище» [5, с. 14]. У цьому визначенні акцент зроблено на культуротворчому та соціально-перетворювальному потенціалі інновацій, що особливо актуально для закладів професійної освіти, які функціонують у тісній взаємодії з регіональними виробничими системами та місцевими громадами.

Особливої уваги заслуговує трактування поняття «інноваційна освітня технологія». Дослідник С. Шевчук трактує це поняття як «сукупність інноваційних форм, методів і засобів навчання, виховання і управління, об'єднаних єдиною метою» [11, с. 15]. Це визначення дозволяє розглядати інноваційні освітні технології як інтегративний компонент модернізації освітнього процесу, що включає не лише методику викладання, а й організаційно-управлінські рішення, цифрові інструменти, систему оцінювання результатів навчання та механізми педагогічного супроводу.

Науковці Т. Самусь, А. Геревенко та І. Островська-Бугайчук підкреслюють, що сучасні освітні технології «дають можливість забезпечити індивідуальний підхід до освітнього процесу, що підвищує мотивацію здобувачів освіти й покращує їхню готовність до професійної діяльності в умовах постійних змін» [9]. Отже, важливим результатом упровадження сучасних освітніх технологій є посилення суб'єктності здобувача освіти, оскільки індивідуалізація та диференціація навчання дозволяють враховувати різні рівні підготовленості, професійні інтереси, темп засвоєння матеріалу та особистісні особливості.

Одним із ключових чинників результативності інновацій у закладах професійної освіти є готовність педагогічних працівників до їх впровадження. Науковці Т. Пантюк, М. Пантюк, І. Гамерська, Ю. Денисяк наголошують на тому, що у сучасного педагога має бути сформована інноваційна компетентність, основними ознаками якої є: розуміння суспільної значущості та необхідності інновацій; креативність мислення і вміння застосовувати у педагогічній діяльності творчий підхід; інноваційність цілепокладання і визначення нових шляхів реалізації освітніх цілей; наявність відповідних фахових знань і компетенцій; здатність до креативного підходу у розв'язанні професійних завдань; здатність до проєктування, пошуку оригінальних і нестандартних рішень, пошуку оптимальних шляхів розв'язання освітніх задач [6, с. 8]. Отже, інноваційність освітнього процесу безпосередньо залежить від професійної готовності педагогів до творчої діяльності та постійного саморозвитку.

Важливою складовою дискусії є також розуміння того, що інноваційні підходи у професійній освіті мають спрямовуватися не лише на підвищення технологічності освітнього процесу, а й на розвиток особистісно-професійних якостей здобувачів освіти. У цьому контексті науковець І. Шоробура зазначає, що велике значення має «стимулювання інноваційної, пошукової, творчої професійної діяльності, формування інноваційних здібностей, інноваційного мислення, уяви здобувачів освіти» [12, с. 179]. Дослідник також зазначає, що інноваційні підходи щодо підготовки майбутніх педагогів повинні забезпечуватися такими функціями: навчальною, виховною, психосоціальною, технологічною, креативною, адаптивною, тестувальною

Важливу роль у впровадженні інновацій відіграє інституційний рівень управління. У Законі України «Про професійну освіту» (2025) визначено, що педагогічна рада закладу професійної освіти «приймає рішення щодо впровадження в освітній процес педагогічного досвіду та інновацій, участі в дослідницькій, експериментальній, інноваційній діяльності, співпраці з іншими закладами освіти, науковими установами, фізичними та юридичними особами, які сприяють розвитку освіти» [8]. Це свідчить про необхідність колегіального підходу до управління інноваційними змінами та активізації дослідницької діяльності педагогічних колективів.

Особливої актуальності в професійній освіті набуває специфіка інноваційного підходу, пов'язана з виробничо-технологічними змінами. Дослідниця І. Сілаєва зазначає, що в системі професійної освіти інноваційний підхід позначає «спрямованість на підготовку майбутнього робітника до професійної діяльності в умовах трансформації сучасного виробництва, оновлення знарядь, предметів праці та технологій, організації та управління виробництвом, ускладнення трудової діяльності робітників» [10, с. 23]. Таким чином, інноваційність у професійній освіті

тісно пов'язана з виробничими змінами та орієнтацією на актуальні технологічні процеси, що потребує постійного оновлення змісту освітніх програм і матеріально-технічної бази.

У контексті інноваційних підходів до модернізації освітнього процесу в закладах професійної освіти, О. Загіка у своїх дослідженнях звертає увагу на активізацію дослідницької діяльності викладачів і майстрів виробничого навчання, що передбачає розробку та експериментальну перевірку нових педагогічних технологій і навчально-методичних комплексів. Перевага надається особистісно орієнтованим, розвивальним, активним та інтерактивним методам організації освітнього процесу, що ґрунтуються на постійній взаємодії між педагогом і здобувачем освіти. Зокрема, кооперативне та проектне навчання сприяють формуванню позитивної взаємозалежності, розвитку соціальних навичок і відповідальності за спільний результат [3].

Узагальнюючи наведене, доцільно підкреслити, що результати аналізу наукових підходів і нормативних положень свідчать, що модернізація освітнього процесу в закладах професійної освіти має ґрунтуватися на системному впровадженні інноваційних підходів та сучасних освітніх технологій, які забезпечують інтеграцію компетентнісного, особистісно орієнтованого та практико-орієнтованого компонентів підготовки майбутніх фахівців.

На основі аналізу наукових джерел та власного практичного досвіду можна стверджувати, що інноваційні підходи в модернізації освітнього процесу закладів професійної освіти є ключовою умовою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Вони не обмежуються використанням цифрових засобів або оновленням методик викладання. Їх доцільно розглядати як комплексні зміни в організації освітнього процесу, спрямовані на досягнення визначених результатів навчання, формування професійної мобільності, відповідальності та готовності здобувачів освіти до реальних умов праці.

Одним із провідних інноваційних підходів є компетентісно орієнтоване навчання. Воно передбачає формування професійних і ключових компетентностей, необхідних для ефективної діяльності у певній галузі. У закладах професійної освіти компетентісна модель реалізується через практичні завдання, моделювання професійних ситуацій, виконання виробничих операцій та оцінювання результатів за критеріями сформованості компетентностей. Такий підхід сприяє підвищенню мотивації, розвитку самостійності та формуванню готовності до безперервного професійного розвитку.

Суттєвим для модернізації освітнього процесу є інтегративний та міждисциплінарний підхід, який забезпечує поєднання професійних і цифрових компетентностей. У сучасних умовах цифровізації виробництва

здобувачі освіти мають бути готовими працювати з технологічними платформами, цифровими інструментами та автоматизованими системами. Важливим напрямом інноваційної модернізації є впровадження STEM- та STEAM-підходів, які сприяють розвитку інженерного мислення та здатності до проєктної діяльності. Вони забезпечують практичне застосування знань, інтеграцію технологічних і творчих компонентів, а також формування навичок аналізу й конструювання.

Сучасні освітні технології в закладах професійної освіти виступають основним інструментом реалізації інноваційних підходів. Вони забезпечують ефективну організацію освітнього процесу, активізацію пізнавальної діяльності здобувачів освіти та формування професійної компетентності. Найбільш поширеними та актуальними є цифрові технології, які створюють можливості для гнучкої організації навчання. Використання LMS (Moodle, Google Classroom), змішаного та дистанційного навчання забезпечує гнучкість організації освітнього процесу та індивідуалізацію освітніх траєкторій. Хмарні сервіси, цифрові симулятори й віртуальні лабораторії створюють можливості для моделювання професійних ситуацій і формування цифрової компетентності.

Важливими для закладів професійної освіти є також проєктні технології, що передбачають реалізацію професійно орієнтованих проєктів. Проєктна діяльність сприяє розвитку професійної самостійності, відповідальності та здатності до планування. Значний потенціал мають проблемне та кейс-навчання, які спрямовані на розв'язання виробничих ситуацій і моделювання професійної діяльності. Вони забезпечують розвиток критичного мислення, здатності аналізувати проблему та приймати рішення.

Практична реалізація інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій у Вищому професійному училищі № 21 м. Івано-Франківська (ВПУ №21) здійснюється системно та охоплює як навчальну, так і позанавчальну діяльність, орієнтовану на формування професійних і ключових компетентностей здобувачів освіти. На основі аналізу освітньої практики закладу можна стверджувати, що модернізація освітнього процесу забезпечується через поєднання компетентнісного підходу, елементів дуальної освіти, міждисциплінарної інтеграції та використання цифрових технологій, що відповідає актуальним потребам ринку праці та технологічним тенденціям сучасного виробництва.

Показовим прикладом інтеграції інноваційних підходів у профорієнтаційну та освітню діяльність стали практичні майстер-класи, проведені в межах заходу «Дні кар'єри 2.0» від PromTech (2026 р.). Педагогічні працівники училища представили сучасні формати професійної підготовки за технічними напрямками, продемонструвавши використання цифрових симуляторів та обладнання з програмним керуванням. Учасники мали можливість працювати на тренажері зварника, що дозволяє

відпрацьовувати навички в безпечному середовищі з аналізом помилок у реальному часі, а також ознайомитися з лазерним гравіюванням на верстаті з ЧПК. Важливим компонентом майстер-класів стала демонстрація роботи в програмі Autodesk ArtCAM для 2D- та 3D-моделювання і створення керуючих програм для верстатів з числовим програмним керуванням, а також використання симулятора верстатів Siemens для віртуального програмування виробничих процесів. Такий формат діяльності забезпечує поєднання STEM-підходу, міждисциплінарної інтеграції та проєктного навчання, сприяє формуванню інженерного мислення, цифрової грамотності та професійної мобільності здобувачів освіти [1].

Розвиток кар'єрної компетентності та підприємницького мислення реалізується через діяльність Центру кар'єри училища. Зокрема, проводяться години спілкування зі здобувачами освіти за участю представників Івано-Франківської філії обласного центру зайнятості. У межах заходів обговорюються тенденції сучасного ринку праці, можливості отримання мікрогрантів для започаткування власної справи, а також значення поєднання hard skills і soft skills для професійної самореалізації. Практичним елементом таких зустрічей стає виконання SWOT-аналізу особистості, що дає змогу здобувачам освіти визначити власні сильні та слабкі сторони, можливості й ризики професійного розвитку. Така форма роботи поєднує технології проблемного навчання, елементи коучингу та фасилітації, формує навички самоаналізу, стратегічного планування кар'єри та відповідальності за професійний вибір, що відповідає компетентнісній парадигмі модернізації професійної освіти.

Важливо відзначити, що в освітній практиці училища модернізація розглядається не лише як оновлення змісту навчання, а і як створення середовища, у якому розвиваються творчість, інженерне мислення та екологічна свідомість. Показовим прикладом реалізації STEAM-орієнтованих підходів стала участь здобувачів освіти у I етапі обласної виставки-конкурсу інноваційних новорічних ялинок «Техноялинка», який відбувся на базі ВПУ № 21 (2025 р.). Конкурс реалізовувався у трьох номінаціях: «Еко-ялинка», «3D-ялинка», «Дизайн-ялинка» та передбачав розроблення інноваційних об'єктів із використанням сучасних матеріалів, технологій 3D-моделювання та елементів промислового дизайну. Участь здобувачів освіти засвідчила високий рівень інтеграції професійних знань із творчими та екологічними практиками. Реалізація проєкту «Техноялинка» сприяла розвитку навичок командної роботи, планування технологічного процесу, використання цифрових інструментів проєктування та раціонального використання матеріалів. Таким чином, конкурс виступив платформою для впровадження STEAM-підходу та проєктних технологій у практичну діяльність, забезпечуючи формування цілісного бачення виробничого процесу – від ідеї до готового продукту [1].

Системна модернізація освітнього процесу ВПУ № 21 простежувалася також під час проведення методичного тижня циклової комісії металообробних напрямів (2025 р.). Упродовж тижня організовано дев'ять відкритих уроків виробничого та теоретичного навчання і два заняття у форматі вікторин. Теоретичні заняття проводилися з використанням мультимедійних засобів, цифрових презентацій, відеофрагментів виробничих процесів, що сприяло візуалізації складних технологічних операцій. Уроки виробничого навчання передбачали демонстрацію практичних прийомів роботи з металом, програмування обладнання та виконання комплексних виробничих завдань. Поєднання інтерактивних методів, кейс-завдань і практичної діяльності забезпечило активізацію пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розвиток критичного мислення та здатності до самостійного прийняття рішень. Такий формат роботи підтверджує ефективність інтеграції традиційних і цифрових технологій у межах змішаного навчання [1].

Таким чином, практична діяльність ВПУ № 21 підтверджує, що інноваційні підходи та сучасні освітні технології є реальним ресурсом підвищення якості професійної підготовки. Їх застосування сприяє створенню освітнього середовища, у якому здобувачі освіти набувають досвіду діяльності, максимально наближеного до умов сучасного виробництва, розвивають технологічну культуру, цифрову грамотність, комунікаційні вміння та підприємницьке мислення. Саме така модель модернізації освітнього процесу може розглядатися як перспективний напрям розвитку закладів професійної освіти в Україні.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що модернізація освітнього процесу в закладах професійної освіти має здійснюватися на засадах системного впровадження інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій, інтегрованих у цілісну модель компетентісно орієнтованої підготовки. Узагальнення теоретичних положень дозволило обґрунтувати, що інноваційність у професійній освіті охоплює оновлення змісту, форм, методів, технологій і управлінських рішень, спрямованих на формування професійної мобільності, творчого мислення та готовності здобувачів освіти до діяльності в умовах технологічних змін.

Практичний досвід ВПУ № 21 підтвердив результативність такої моделі: реалізація заходів «Дні кар'єри 2.0» від PromTech із використанням цифрових симуляторів та обладнання з ЧПК, діяльність Центру кар'єри із застосуванням елементів проблемного навчання й SWOT-аналізу, проведення конкурсу «Техноялінка» у форматі STEAM-проєкту, а також організація методичного тижня циклової комісії металообробних напрямів із поєднанням інтерактивних і мультимедійних технологій продемонстрували ефективність інтеграції компетентісного, проєктного, міждисциплінарного та

змішаного навчання. Це дозволяє стверджувати, що інноваційні підходи та сучасні освітні технології є дієвим механізмом підвищення якості професійної підготовки та формування конкурентоспроможного фахівця.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі вбачаються у розробленні критеріїв та індикаторів оцінювання ефективності впровадження інноваційних підходів у закладах професійної освіти, емпіричному дослідженні впливу цифрових симуляторів і STEAM-проєктів на рівень сформованості професійних компетентностей, а також у вивченні механізмів розвитку інноваційної компетентності педагогічних працівників.

Література

1. Вище професійне училище №21 м. Івано-Франківська. URL: <https://vpu21.if.ua/> (дата звернення: 22.02.2026).
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
3. Загіка О. Інноваційне навчальне середовище – запорука професійної компетентності та конкурентоспроможності випускника ПТНЗ. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2013. Вип. 5. С. 55–59
4. Зайченко І. Теорія і методика професійного навчання: навч. посібник. 2-е вид., доповн. і переробл. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 580 с.
5. Надточій О. Інноваційні підходи до організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 34 с.
6. Пантюк Т., Пантюк М., Гамерська І., Денисяк Ю. Інновації в освіті: необхідність, сутність, зміст. *Молодь і ринок*. 2020. № 6-7. С. 6–10. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.225537>
7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 22.02.2026).
8. Про професійну освіту: Закон України від 21.08.2025 № 4574-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text> (дата звернення: 22.02.2026).
9. Самусь Т., Геревенко А., Островська-Бугайчук І. Вплив сучасних освітніх технологій на підготовку фахівців у професійній освіті України. *Педагогічна академія: наукові запуски*. 2024. № 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14561853>
10. Сілаєва І. Інноваційні підходи до підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2019. № 6. С. 22–28. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6\(189\)-22-28](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6(189)-22-28)
11. Шевчук С. Сучасні освітні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2022. 158 с.
12. Шоробура І. Тенденції розвитку інноваційних підходів в системі вищої педагогічної освіти в умовах кризових ситуацій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2025. № 98. С. 177–181. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.98.29>

References

1. Vyshe profesiiine uchylyshche №21 m. Ivano-Frankivska [Ivano-Frankivsk Higher Vocational School No. 21]. Retrieved from: <https://vpu21.if.ua/> (access obtained: 22.02.2026) [in Ukrainian].

2. Dychkivska, I. (2004). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: navchalnyi posibnyk [Innovative Pedagogical Technologies: Textbook]. Kyiv : Akademydav [in Ukrainian].
3. Zahnika, O. (2013). Innovatsiine navchalne seredovyshche – zaporuka profesiinnoi kompetentnosti ta konkurentospromozhnosti vypusnyka PTNZ [Innovative learning environment – a guarantee of professional competence and competitiveness of vocational school graduates]. *Profesiina osvita: problemy i perspektyvy*, 5, 55–59 [in Ukrainian].
4. Zaichenko, I. (2022). Teoriia i metodyka profesiinoho navchannia: navch. posibnyk [Theory and Methods of Professional Training: Textbook]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K [in Ukrainian].
5. Nadtochii, O. (2023). Innovatsiini pidkhody do orhanizatsii osvitnoho protsesu v ZP(PT)O: elektronnyi navchalnyi kurs [Innovative approaches to organizing the educational process in vocational (technical) education: electronic training course]. Bila Tserkva: BINPO DZVO «UMO» NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
6. Pantiuk, T., Pantiuk, M., Hamerska, I., Denysiak, Yu. (2020). Innovatsii v osviti: neobkhdnist, sutnist, zmist [Innovations in education: necessity, essence, content]. *Molod i rynek*, 6-7, 6–10. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.225537> [in Ukrainian].
7. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII [On education: Law of Ukraine dated September 5, 2017, No. 2145-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (access obtained: 22.02.2026) [in Ukrainian].
8. Pro profesiinu osvitu: Zakon Ukrainy vid 21.08.2025 № 4574-IX [On vocational education: Law of Ukraine No. 4574-IX dated August 21, 2025]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text> (access obtained: 22.02.2026) [in Ukrainian].
9. Samus, T., Herevenko, A., Ostrovska-Buhaichuk, I. (2024). Vplyv suchasnykh osvitnikh tekhnolohii na pidhotovku fakhivtsiv u profesiinii osviti Ukrainy [The impact of modern educational technologies on the training of specialists in vocational education in Ukraine]. *Pedahohichna akademiia: naukovy zapysky*, 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14561853> [in Ukrainian].
10. Silaieva, I. (2019). Innovatsiini pidkhody do pidhotovky kvalifikovanykh robitnykiv u zakladakh profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity [Innovative approaches to training skilled workers in vocational (vocational and technical) education institutions]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, 6, 22–28. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6\(189\)-22-28](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2019-6(189)-22-28) [in Ukrainian].
11. Shevchuk, S. (2022). Suchasni osvitni tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi kvalifikovanykh robitnykiv: navchalno-metodychnyi posibnyk [Modern educational technologies in the professional training of skilled workers: teaching and methodological manual]. Bila Tserkva: BINPO DZVO «UMO» NAPNU [in Ukrainian].
12. Shorobura, I. (2025). Tendentsii rozvytku innovatsiinykh pidkhodiv v systemi vyshchoi pedahohichnoi osvity v umovakh kryzovykh sytuatsii [Trends in the development of innovative approaches in the system of higher pedagogical education in crisis situations]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolkakh*, 98, 177–181. DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.98.29> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено комплексний аналіз інноваційних підходів та сучасних освітніх технологій як стратегічного ресурсу модернізації освітнього процесу в закладах професійної освіти України. Обґрунтовано актуальність дослідження в умовах воєнних викликів, цифровізації економіки та зростання вимог ринку праці до якості професійної підготовки.

Метою статті є комплексне теоретико-методологічне обґрунтування сутності інноваційних підходів та сучасних освітніх технологій у контексті модерні-

зації освітнього процесу в закладах професійної освіти, а також визначення їхнього впливу на підвищення якості професійної підготовки здобувачів освіти. Методологічну основу дослідження становлять системний, компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи; використано методи аналізу, синтезу, узагальнення, інтерпретації наукових джерел і нормативно-правових документів, а також узагальнення результатів практичної діяльності закладу освіти.

У статті розкрито особливості реалізації компетентнісно орієнтованого, дуального, інтегративного та STEM-орієнтованого підходів; проаналізовано застосування цифрових, проєктних, проблемних та інтерактивних технологій навчання. На основі досвіду модернізації освітнього процесу у Вищому професійному училищі №21 м. Івано-Франківська висвітлено впровадження цифрових симуляторів виробничого обладнання, організацію практико-орієнтованих майстер-класів, діяльність Центру кар'єри, реалізацію проєктних ініціатив та інтеграцію професійних і soft skills у підготовці здобувачів освіти.

Наукова новизна дослідження полягає у поєднанні теоретичного обґрунтування інноваційних підходів із системним аналізом практики їх реалізації в конкретному закладі професійної освіти, що дозволяє розглядати модернізацію як цілісний процес інтеграції компетентнісного, цифрового та практико-орієнтованого компонентів підготовки. Доведено, що впровадження інноваційних підходів і сучасних освітніх технологій сприяє підвищенню якості професійної підготовки, розвитку професійної мобільності, цифрової грамотності та конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

Ключові слова: професійна освіта, сучасні освітні технології, модернізація освітнього процесу, інноваційні підходи, цифрові технології, цифровізація освіти, заклади професійної освіти, професійна компетентність.

Дата першого надходження статті до видання: 25.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.05.2026